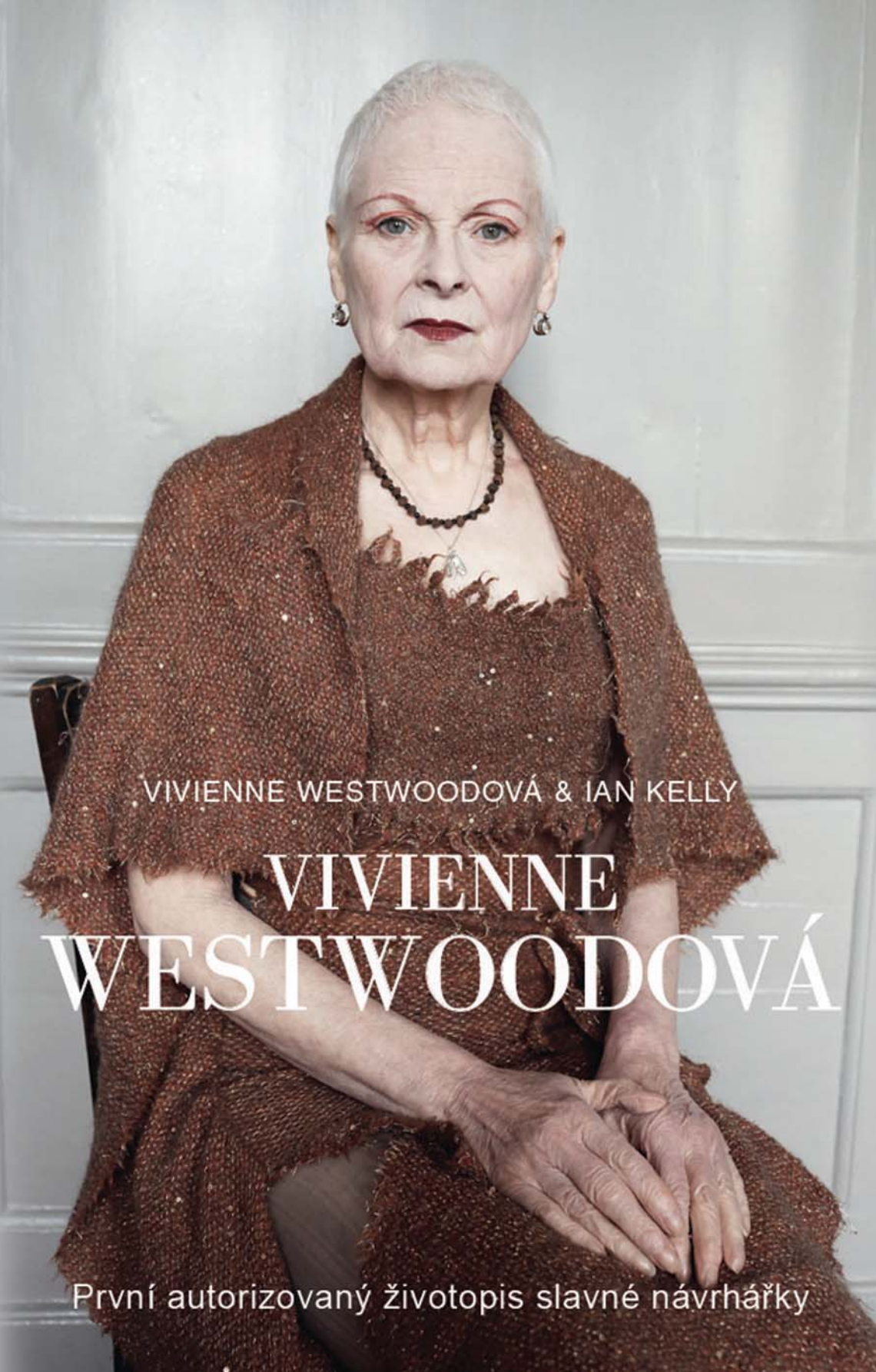

A full-length portrait of Vivienne Westwood, an elderly woman with short, styled white hair. She is wearing a brown, frayed, textured poncho over a dark top, a dark beaded necklace, and small hoop earrings. Her hands are clasped in her lap. The background is a light-colored paneled wall.

VIVIENNE WESTWOODOVÁ & IAN KELLY

VIVIENNE WESTWOODOVÁ

První autorizovaný životopis slavné návrhářky

VIVIENNE WESTWOODOVÁ

VIVIENNE WESTWOODOVÁ

VIVIENNE WESTWOODOVÁ
& IAN KELLY

Přeložila Dagmar Brejlová

Vivienne Westwoodová a Ian Kelly

VIVIENNE WESTWOODOVÁ

Z anglického originálu *Vivienne Westwood*,
vydaného nakladatelstvím Picador
(Pan Macmillan, divize Macmillan Publishers Limited)
v Londýně roku 2014,
přeložila Dagmar Brejlová

Vydala Metafora, spol. s r. o.,
v Praze roku 2015
Redakce Jana Moravcová
Korektura Jana Žofková
Technická redakce Hana D. Benešová
Sazba Netopejř®
Tisk a vazba CPI Moravia Books, a. s.

Vydání první

U Krbu 35
100 00 Praha 10
www.metafora.cz

Copyright © Vivienne Westwood Limited and Ian Kelly
Dame Vivienne Westwood and Ian Kelly have asserted their right to be
identified as the authors of this work in accordance with the Copyright,
Designs and Patents Act 1988.

Doplněním této stránky autorských práv jsou práva k obrazovým
materiálům uvedená na str. 418-420

Translation © Dagmar Brejlová, 2015
Czech edition © Metafora, 2015

ISBN 978-80-7359-461-9

Mou povinností je chápat. Chápat svět. To potřebujeme pro pocit štěstí z tobo, že jsme naživu. Od lidí, kteří žili před námi, můžeme znovu získat, znovu objevit různá vidění světa prostřednictvím umění – míněno kultury, tak to prostě je – a porovnáním tvoříme vlastní představy o světě, lepším než je ten, ve kterém žijeme a ve kterém jsme nadělali takový nepořádek. Můžeme změnit svoji budoucnost. Ve snaze o uskutečnění idejí začnete přemýšlet, a to změní váš život. A pokud změníte svůj život, můžete změnit svět.

VIVIENNE WESTWOODOVÁ, 2014

OBSAH

VŠECHNO SOUVISÍ SE VŠÍM	9
TA HOLKA V ŠATECH PRO SIROTKA	39
HURÁ ROKENROL – Let It Rock	63
SVATEBNÍ ŠATY PANÍ WESTWOODOVÉ	87
ŠPINAVĚ TYRKYSOVÁ SUKNĚ	101
SEX NA KONCI SVĚTA	131
NEWYORSKÁ PANENKA	161
BOŽE, CHRAŇ KRÁLOVNU	171
THURLEIGH COURT	205
PIRÁTSKÁ PRINCEZNA	221
STVOŘENO V ITÁLII	251
KULTURNÍ KLUB	279
<i>FRAU KRONTHALEROVÁ</i>	311
„ZÁPADNÍ CÍSAŘOVNA VDOVA“	339
EKOLOGICKÁ REVOLUCIONÁŘKA	367
A ŘEKA TEČE DÁL	393
SKONCOVAT S MONOPOLNÍM KAPITALISMEM	405
CHRONOLOGIE	408
PODĚKOVÁNÍ	414
PRÁVA K OBRAZOVÝM MATERIÁLŮM	418
POZNÁMKY KE ZDROJŮM	421
POZNÁMKY	425

VŠECHNO SOUVISÍ SE VŠÍM

Dítě vidí všechno novýma očima; genialita je záměrně probouzené dětství.

CHARLES BAUDELAIRE:

Malíř moderního života

Do tance se pouštějte pouze s příběhem v mysli.¹

RUDOLF NUREJEV

Pařížský týden módy. Kolekce jaro/léto 2014.

„Iane, teď na mě nemluv, mám fofry.“

Sedím pod věšákem, nade mnou visí dámské šaty v hodnotě devadesáti tisíc liber a píšu tyhle řádky. Kouknu na jednu stranu a Vivienne Westwoodová v pletené čepici a vytahaném svetru připíná blýskavé ozdoby na pletené oblečení a odmítá mi odpovídat na otázky. Mrknu na druhou a vidím polonahou modelku. Má lodičky na vysoké platformě a houpá se na patách. Jsme kdesi ve druhém městském obvodu. Jsou tři ráno.

O Vivienne byste měli vědět pár základních věcí:

Evidentně je nezničitelná. Za chvíli začne svítat, ale ona je pořád v plné síle a maká se stejným elánem jako asistent, který je o půl století mladší než ona.

Sekne jí to: „Má pleť jako z porcelánu“, jak mi sdělila její kamarádka Tracey Emin. Mám dojem, že žije z jablek a čaje.

Je neskutečně chytrá: nenechte se zmást jejím zdánlivě netečným výrazem, protože ve skutečnosti je chytřejší než liška.

Vypadá, jako by neslyšela. Podle mě je to ale taktická hluchota, aby nemusela vnímat hluk kolem sebe.

Na Vivienne jsem zatím vypožoroval hlavně tohle – pořád v ní

žije vnitřní dítě, ať se děje, co se děje. Kouká na svět zvědavýma očima. Zajímá ji všechno. Je otevřená. Startuje bez varování. Je neposedná. Občas se hodí do gala. Tu a tam má pěkně proříznutou pusku. Je až dojemně loajální. Srdečně opečovává druhé. Zpravidla se chová slušně. Někdy jí to ale ujede.

Možná si říkáte, že to ve věku třiasedmdesáti let nezní zrovna důstojně, ale tak tomu v příběhu Dámy britské říše, která vévodí světové módě a patří k nejslavnějším Angličankám na planetě, není ani omylem. Tady v Paříži by vlastně ani nemusela být, klidně by mohla spát na vavřínech nebo se jimi kochat, vždyť je „Coco Chanel moderní doby“.² Na Dálném východě je mnohem slavnější než britská královna nebo Madonna. Navíc pořád drandí na kole po Battersea Bridge Road a i na začátku osmého desetiletí svého života každý den pracuje.

Takže tenhle příběh možná vůbec nebude pro vás. Jestli si myslíte, že móda jsou jen tretky nebo že sedmdesátníci nemají zrovna velké právo otevírat světu dveře do budoucnosti, případně rozvíjet standardy minulosti, pak tuhle knížku klidně odložte. Ostatně jak mi Vivienne jednou řekla, alespoň „se ušetří nějaký ten strom“.

Pokud vás ale naopak láká vydat se na pout' s babičkou punku, která je pořád v kurzu a bez ustání bojuje za to, co je podle ní správné a co se jí líbí, i když se ostatní lidé v jejím věku, povězme si to na rovinu, pohodlně uvelebili v babičkovských křeslech a hýčkají si vzpomínky, tak hurá na to. Možná se ani nenadějete a získáte naprosto nečekaný vhled do procesů jedinečné mysli, která vás oslní. Mně se to během té roční spolupráce s Vivienne rozhodně stalo. Byl to pro mě skutečně kouzelný a blýskavý rok. Tenhle příběh totiž zdaleka není jen o módě, i když je protkaný látkou. „Hele, fakt na mě teď nemluv, Iane. Přemýšlím. Jdi si dát něco k pití. Pitiva je tam dost, zato já teď zrovna nejsem k mání.“

O Vivienne byste taky měli vědět, že bývá hodně, hodně vtipná.

26. září 2013, dvě odpoledne. Čeká nás šedesát hodin práce. Za oněch šedesát hodin se Paříži poprvé představí Vivienina nová kolekce. Kolekce Gold Label, zlatá značka, je navíc vlajkovou lodí Vivienne Westwood Group. Každopůlroční spouštění téhle loďe na vodu v Paříži (jaro/léto a pak podzim/zima) se pro Vivienne

stalo zlatým hřebem designérského roku. Samozřejmě představuje další kolekce – třeba Red Label (červenou značku *à la* noste hned) a Red Carpet (červený koberec). Pak i „rozptylující a rozšiřující“ řady jako Anglomania, které prosívají její nápady a klasický design a šíří je pod její vlajkou na nová území, a také pánské prádlo (MAN), které bylo k vidění na modelech v Miláně, na módních přehlídkách na Dálném východě a jinde – ale pařížské premiéry jsou pro ni pomyslnou matkou všech show. Ostatní designérské firmy, které touhle roční dobou zaplavují hotely v okolí Place Vendôme, na tom nejsou jinak. Chanel, Dior, Prada, Comme des Garçons; tenhle týden úplně všechny představují své kolekce. Vivienne se stává dílčí „krejčovskou“ kolekcí prezentovanou v týdnu prêt-à-porter. Zmíněné luxusní kolekce prodávané za zvýhodněné ceny a definující identitu se navzdory tomu, že se v posledních desetiletích vzedmuly konkurenční metropole módy, jako jsou New York, Londýn, Milán či Hongkong, propagují v Paříži pořád. Většina kolekcí na těchto akcích trátí, i když Vivienne mi hrdě svěruje, že Gold Label se díky speciálním objednávkám nakonec dostala do zisku. Pařížské týdny módy se tak stávají třešničkou na dortu ročního cyklu módy. Každých pár hodin nějaká přehlídka skončí a jiná začne. Pařížské chodníky překypují ženami v uzoučkých džínách, cupitajících na vysokých podpatcích a švitořících do mobilu. Ale vážně: radši se jim neplet'te do cesty. Bývají to hádavice, vyznavačky „těch správných“ módních stylů a taky reportérky; davy nákupčtivých žen a modelek, fotografů a vymetačů večírků, na kterých je jídlo zdarma. Mnohaměsíční práce pro londýnské studio Vivienne Westwoodové, práce italských střihačů a obuvnických továren se dostává do středu dění. Vivienne tuhle kolekci nazvala „Everything is Connected“, tedy všechno souvisí se vším. Díky ní se poprvé ocitám v Paříži za jiným účelem, než se najíst nebo udělat dojem na svoji holku. Hm, tentokrát nestihnu ani jedno, ale nevádí, stojí to za to.

Během desetiletí, v nichž Vivienne působila jako návrhářka, se neuvěřitelně proměnil i způsob, jakým se móda prezentuje. Její příběh názorně ukazuje zemětřesný posun, který definuje módu a její význam pro západní ekonomiky, k nimž patří také Británie. Bývaly doby, kdy kolekce byly určeny nestoudně privilegované skupině žen, které potřebovaly outfity na galavečery a diplomatické recep-

ce, dostihy a čajové dýchánky. Novinky se díky pomocníkům, jako jsou časopisy, vzory a imitace, poměrně rychle převtělily v hlavní proud módy, ale velké firmy vyráběly oděvy na zakázky. Ty se tudíž objevovaly v miniaturních počtech kusů, jejichž ceny ve značné míře odrážely obrovské množství mistrů podílejících se na vzniku kolekcí. V současné době se oděvní kolekce navzdory astronomickým cenám prodávají s nezměrnými ztrátami. Cena jednoho outfitu Vivienne Westwoodové se po představení na molu v maloobchodě obvykle pohybuje mezi dvěma a šesti tisíci liber – přičemž některé stály i desetkrát tolik. Tato cena ovšem odráží pouze zlomek skutečných nákladů na jejich vznik a marketink, protože jde o umělecká díla, do nichž desítky specialistů a kumštýřů investovaly tisíce hodin práce. Fashion Week proto nedává praktický smysl. Jeho cílem je upoutat pozornost – čím dál častěji i prostřednictvím internetu – mnohem širší veřejnosti, která si bude chtít koupit různé verze nových stylů nebo zatouží koupit jméno, působící zde v Paříži jako ikona. Přesto pařížské kolekce v určitém smyslu představují módu v té nejryzejší podobě, tedy módu coby umění. Je to móda zrcadlící své bytí v určitém okamžiku. A v současné době má Vivienne takovou pozici, že její móda dokonce může měnit svět.

Kolekce tedy lákají davy jak fyzicky přítomné, tak online. Zejména internetový trend je silný a počet zájemců naprosto neodpovídá počtu lidí, kteří nosí, nebo dokonce vyrábějí oblečení. Během Pařížského týdne módy se hlavní město Francie stává epicentrem jedinečného jevu naší doby: nová celosvětová fascinace módou se mění v nový jazyk, který především online spojuje design a marketink, slávu, umění, smyslnost a politiku. Nenacházíme zde paralelu s historií kultury. Naopak. Tento trend má kořeny ve Viviennině práci na samém počátku jejích punkových dob spojující v sobě módu, hudbu, jedinečnou osobnost a „zeitgeist“. Takže ať nikoho nenapadne spojovat si tu dobu s tretkami pro bohaté dámičky. No, někdy to tak sice trochu být mohlo, ale její práce je i tak nedílnou součástí globální ekonomiky a rovněž velkého příběhu soudobé Evropy. Je to vlastně taková výkladní skříň. Paříž se během týdne módy stává metaforou pro jednu z cest, jíž se vydává celosvětová ekonomika, pro vzájemný obchod v impozantní šíři. A taky pro marketink stylu takzvaného původního světa spojujícího v sobě módu, muziku

a nový postoj k životu. A pro prodej do Číny, ve stále větším měřítku.

Stovky tisíc lidí sledují dění na internetu. Na Vivienniných přehlídkách se objevují zástupy profesionálních módních časopisů a bloggerů. Stávají se zrcadlem rodících se trhů Dálného východu, Brazílie a Ruska a zaníceně lapají pozornost početných davů v ložnicích i v práci i na ulici od Hongkongu přes São Paulo po Moskvu. Kabelové televize a teď tedy i internet vnesly do módy revoluci a právě zde je nad slunce jasnější, že příběh Vivienne Westwoodové, jejíž jméno znají lidé díky tomu, co se dělo a děje v Paříži, žije po celém světě. Paříž je totiž mezinárodní scénou reklamy pro všechny doplňky, parfémy i časopisy živící se módou. Všechny tyto počiny bez ustání krouží kolem svého zdroje: oděvního průmyslu. Ve středu všeho toho dění stojí Vivienne, přední představitelka punku své doby a nyní ikona a majitelka vlastní luxusní značky, sarkasticky se bavící světem byznysu, který je sám o sobě jedinou velkou show. Navzdory všemu tomu společenskému povyku se nevzdává své poklidné vášně pro krásu, především krásu utkanou z látek. Kromě toho prostřednictvím módy vytrvale bojuje za vyšší cíle umění a politiky tak, jak je ona sama vnímá, a za nejvyšší standardy své práce.

I proto by bylo dobré zdůraznit, že Pařížský týden módy patří k několika událostem v roce, k nimž Vivienne Westwoodová, „bič“ britského establishmentu, babička, maminka a ekologická aktivistka, obrací svůj hrozivý pohled. V tomto týdnu pro ni všechno ostatní přestává existovat, všechno až na to, co ji proslavilo po celém světě: oblečení. Během roku se zabývá spoustou jiných věcí, ale v Paříži je všechno jinak. Paříž věnuje módě. Právě proto je Paříž ideálním místem, kde ji člověk může začít poznávat. Právě tady se nachází v klidném kreativním rozpoložení, i když je to pěkný fofr, hlavně ve čtyři ráno – uť, to je síla. Ve víru příprav to ale pro Vivienne není nic neobvyklého, naopak. Pařížský týden módy o víkendu končí a mezi posledními kolekcemi, které jej budou uzavírat, bude i její Gold Label. Zbývají necelé tři dny...

Na adrese 13 Rue du Mail v Paříži, kousek za Palais Royale a pařížskou Bibliotheque Nationale, to tento týden více než vě. Je to luxusní stará budova, mnohokrát otlučená válkou a komerčním využitím. Kdysi bývala domovem Ference Liszta, pak úřadem

Oceněná pozvánka na Gold Label, která spatřila světlo světa ještě dřív, než kolekce dostala svůj název.

gestapa a teď tu je v bývalém tanečním sále předváděcí místnost Vivienne Westwoodové. Každý rok se toto místo na tři zářijové dny promění v klíčové pódium, na němž rozkveté předváděcí molo pro kolekci Gold Label. Samotná přehlídka však proběhne jinde. Když jsem se vydal do Rue du Mail, hned jsem poznal, která předváděcí místnost patří Vivienne a co se v ní právě odehrává. Slečny s nadpozemsky dlouhýma nohama a průzračnýma očima chodí sem a tam, čekají, až přijdou na řadu. Modelky. Před chvílí přijely z Milána, jako by je sem vnesla přílivová vlna. Všechny do jedné jsou nerozlišitelně a neúprosně krásné, všechny nastupují v černém. Na nalíčených tvářích sedí matné výrazy. Přijíždějí na motorkách, míhají se mezi castingy, v batůžcích si vozí lodičky a dlouhé nohy omotávají kolem těl chlapíků, kteří tu působí jako přepravci. Dva dny před prezentací klíčových kolekcí je nejvyšší čas na castingy. Jdu za dívkami dovnitř.

Taneční sál a předváděcí místnost v jednom jsou rozdělené deseti velkokapacitními stojany s ramínky, na nichž visí minimálně sto kusů oblečení – každý jiný a jedinečný. Jsou tu saténové večerní šaty, průsvitná viskóza, vlněné a plátěné kostýmky, pletené bavlněné šaty. Našli byste tu miliony liber převtělených do dámského oblečení. U jedné stěny stojí vitrína s kompletní nabídkou kabelek z dílny Vivienne Westwoodové. V další jsou vystavené šperky. A u jiné zdi jsou utábořené pultíky, zástěny a mobilní telefony. Zákoutí buzučí jako úl, je doménou manažerů. Šéfuje jim Kiko Gaspar, elegantní, efektivní Portugalec oblečený od hlavy k patě do Vivienne Westwoodové.

Máme tu další koutek. Vyrostlo tu půlkruhové studio *ad hoc*. Zářící zde jasně bílá světla a zabydluje ho stolek a za ním italský grafik s vyholenou hlavou. Doladňuje fotky, aby byly ostřejší, výraznější, oslnivější. Pracuje na fotkách modelek v outfitech na „catwalk“. Fotky se vytisknou a uspořádají do pořádku outfitů na hlavní přehlídku.

Před chvílí dorazilo oblečení i boty z Vivieniných italských továren a londýnského studia. Šperky na tuto kolekci zdržela celní kontrola v Calais, ale nikdo si nad tou komplikací na poslední chvíli nezoufá.

Některé modely nejsou ani z půlky hotové, jejich části jsou rozložené na stříhacích stolech a obklopené průsvitným papírem

s natištěným logem. Casting modelek slouží i k doladování outfitů. Nikomu zjevně nevadí, že se modely za deset tisíc liber válejí po zemi a jsou prošpikované špendlíky. Před zraky světa stanou za dva a půl dne. Překročím je a prokličkuju skrze fronty modelek čekajících na svou příležitost. Na schodišti v sále jsou vyrovnané boty. Připomínají skleněné střevíčky pro sto mladinkých Popelek. Sálem se nese tlumený hluk telefonických hovorů. Rozpoznám pět jazyků.

Mám pocit, že přichází stále víc lidí, ale nikdo zjevně nekontroluje, jestli tam mají co dělat. Mám pocit, že jedinou podmínkou vstupu je alespoň jeden kousek od Vivienne Westwoodové a k němu cool dojem. Evidentně pomáhá i tetování. Uprostřed místnosti stojí osmačtyřicetiletý Andreas Kronthaler a podle všeho diriguje dění pouhou svojí přítomností a impozantní výškou. Je to Viviennin manžel.

Pro lidi ze světa módy to asi nebude žádná novinka, ale ti, kteří znají Vivienne Westwoodovou pouze podle jména, patrně nevědí, že spoludesignérem jejích děl je její muž a tvořivý kolega – už dvacet let. Poznali se, když byla hostující profesorkou ve Vídni. On se ocitl v řadách jejích studentů designu. Kronthalerovi jsou spolu asi pětadvacet let, což zhruba odpovídá i jejich věkovému rozdílu. K tomu se ale ještě vrátíme. Prozatím je každému v místnosti jasné, že Andreas je stejně velký šéf jako Vivienne. V kontextu týdne módy má vlastně i docela výhodu. Snoubí se v něm totiž vzhled drsného Jeremyho Ironse a přízvuk Arnolda Schwarzeneggera. Když k tomu přidáte zneklidňující hypnotický pohled a postavu tyrolského kováře (rodinná tradice), dojde vám, že Andreas vypadá v pařížském světě módy velmi netypicky a netradičně. Každý včetně Vivienne působí dojmem, že podlehl jeho kouzlu. Pozorovat manželský pár, který životem, uměním i společnou prací prochází v pohodě a ve společném štěstí, při spolupráci z takové blízkosti a v tak náročné chvíli překypující stresem, skýtá vskutku neobyčejný zážitek.

Najít Vivienne zpočátku není snadné. Pobíhá kdesi za věšáky. Má čelenku s příhodným nápisem *Chaos*.

„Iane, teď na tebe nemám čas – ale jdu.“

Každá potenciální modelka má svoji fotku, někdy i v modelu, který by mohla na molu prezentovat. Vybrané modelky jsou na ta-

buli označené červenou tečkou, jako by byly prodaná umělecká díla. Má to na starosti manažerka náboru modelek Maiwenn. Působí dojmem gejši z Pearl Harboru, vyjímá se v botách Anglomania od Vivienne Westwoodové. Je strážkyní brány pro modelky. Červené tečky maluje holkám na nos. Zelená tečka znamená, že dané modelce oblečení taky sedí. Je to výhoda, ale nikoli nepřekonatelná překážka pro modelky, kterým oblečení zrovna nepadne, protože ne všechny modely jsou hotové. Issa coby kombinace japonského odkazu, vysoké postavy a symbolu plodnosti možná bude show uvádět. Ajuma z Nairobi, pravidelná Vivienнина spolupracovnice, je dnes na scéně poprvé od narození potomka. Marta z Valencie vyhrála soutěž v modelingu, ačkoli by spíš měla chodit do školy. Je nadšená jako dítě a krásná jako princezna. Dramatičnost situace s ní pořád mává o sto šest a pojímá pařížskou módní akci jako extraparádní večírek. Z ostatních modelek vyzařuje okázalá nuda ošperkovaná iPody.

Nechávám je za zády a mířím na setkání s redaktorkou *Vogue*. Množství dívek i oblečení začíná vystupovat do popředí.

„Jde o dostupnost a chemii v jednom,“ vysvětluje mi Maiwenn. „Vivienne nepatří k cenovým bombám, když dojde na placení, a nikdy tomu tak nebylo, takže nakonec o pár holek asi přijdeme. Na druhou stranu chtějí být na té velké párty, třeba i navzdory svým agentům. Tohle s lidmi Vivienne dělává.“

Zbývá třicet hodin. Zase sedím u věšáku pod bolerkem, zjevně ušitým ze žinylky a z pavoučích sítí, nohu přes nohu. Vivienne je propichuje špendlíky a přestehovává. Nacházíme se v obležení spousty nejkrásnějších žen planety v různém stadiu nahoty. Prohlížím si látky a výtvary v mnoha podobách krásy a zvláštnosti a v různých fázích rozpracovanosti. Vivienne se přesto daří soustředit jak na poskytování tiskového prohlášení, v němž vysvětluje, proč tato kolekce vznikla, tak na vzorky látek kolem sebe, které pozvolna začínají nabírat konečné tvary a rozměry.

Tak, v téhle chvíli bych vám měl představit hráče na herním poli Vivienne Westwoodové, kteří jsou porůznu rozmístění po sále. Nedokážu rozlišit, kdo komu šéfuje. Neexistuje tu rozpis ani hlavní šéf. Věci se tu dějí nepozorovaně, jakoby osmózou: předávají se od jednoho ke druhému. Šeptá se. Jak tedy vypadá hlavní sesta-

va? Pochopitelně začneme Vivienne a Andreasem. Neuspěchaně se pohybují kolem nástěnek s fotkami a napůl zakrytých kabiněk, kde se modelky převlékají. Andreas chodí sem a tam. Vivienne buď sedí, nebo něco zkouší a upravuje na figuríně. Hodiny odtikávají a modelky se stále více stávají středem pozornosti. Christopher Di Pietro – šéf marketinku a reklamy – taky chodí sem a tam a je odháněn od všeho, co ještě není na svém místě. Vyrůstal střídavě v Londýně, Paříži a irském Ulsteru. Je bývalý francouzský voják... a teď nosí tak křiklavé oblečení z produkce Vivienne Westwoodové, až ho oslovují lidé ve francouzských restauracích, a má mohutné vousy z nemalé části zakrývající jeho pohlednou galskou tvář. Christopher je symbolem jasnozřivé inteligence a jednou z mnoha moudrých a milých bytostí, jimiž se Vivienne při své práci obklopila. I Carlo D'Amario, ředitel a italský kmotr Vivienne Westwood „Inc.“, putuje sem a tam. Carlo vypadá jako borgiovský papež. Má vyholenou hlavu, statnou postavu a rád dává jasně najevo, že právě na jeho bedrech spočívá ekonomický úspěch Vivienne Westwood Group. Vivienne je s ním zajedno. Jejich společná historie se táhne už nějaký ten rok, znají se z King's Road od osmdesátých let a také měli krátkou milostnou aférku v Itálii. Carlo se osobně zjevuje pouze na přehlídce Gold Label a pak pokračuje jednáním s italskými právníky a dálněvýchodními nákupčími. Také designová „trojka“, která doplňuje Vivienne a Andream, se zjeví až na přehlídce. Tvoří ji ředitelé návrhářské sekce, Murray Blewett a Mark Spye, kteří s Vivienne spolupracují už od začátku osmdesátých let, a ještě Brigitte Stepputtisová, šéfka jehel a nití designové módy. Všichni tři se osobně podílejí na vzniku každické kolekce i na jejím vyplutí do světa. Mazlivá přítomnost Alexe Krenna, který má na starosti veškerou textilní grafiku, a manželský tým grafiků Joea a Beaty De Camposových dává vizuálnímu jazyku Vivienne Westwoodové konkrétní podobu na látce a papíru. Kiko Gaspar z Lisabonu je event manager, tedy šéf organizace akcí všeho druhu, takže právě čelí své bitvě, možná dokonce válce. Rozdává úsměvy na všechny strany, ale sotva se na někoho koukne. Pobízí a současně varuje ostatní, aby sebou mrskli. Působí dojmem, jako by měl implantovaná sluchátka. V samotném sále a navazujícím zákulisí se kreativně chopili dění Peppe, asistent designu, který zná každický trend jako své boty, a jeho kamarádka Ilaria. K ruce mají stylistky Yasmin

a Rachel. Líčení má na starosti samostatná profijednotka a totéž platí i pro vlasy. Těhle partě šéfují Val Garlandová (líčení) a Sam McKnight (kadeření). Maiwenn Le Gallová a Brice Compagnon sedí u jednoho z mála stolů a vybírají modelky. Žijí Planet Fashion, ale zdá se, že je jim tak dobře. Rafael má podle letošního módního stylu plnovous a ustavičně pomrkává, protože se skoro nevyspal a pálí ho oči. Můžeme ho označit za archiváře a asistenta firmy Westwood, protože vždycky vyřeší každý problém a ještě u toho stíhá vařit kávu, v miniaturní kuchyňce kuchtit jídlo a nosit ho na plac. Pro smích nejde nikdy daleko a za všech okolností umí vysvětlit, co se děje. Díky těmto schopnostem se stal mojí hvězdou Polárkou, bez níž bych v té prapodivnosti nenašel směr. Tuhle roli obvykle zastává Viviennina osobní asistentka Tizer Baileyová. Zosobňuje ženu, v níž se snoubí nadpozemská krása – v devadesátých letech patřila k Vivienniným neodmyslitelným modelkám – s uklidňující efektivitou schopné, ba přímo dokonalé šéfky, a taky trochu s drsným smíchem. A pak tu máme Benedikta, dalšího bezmála dvoumetrového Rakušana. Po zádech mu splývají dlouhé blondáté vlasy a zrovna se nachází v obležení propisek. Je Andreasův asistent a stejně jako spousta dalších – Georg, Alex, Brigitte – byl objeven v kterémsi části habsburské říše, kde jsou přísně zakázané výlevy emocí a hysterie zvlášť. Upřímně řečeno jsem ve WH Smith's zažil mnohem víc dramatu a křiku než u Vivienne Westwoodové. Skoro mě to mrzí.

„Je to tu parádní,“ sděluje mi stážistka Christina Nahlerová.³ „Chceme tady být. Platím si za to, abych se sem vůbec dostala. Tady se prostě naučím víc než kdekoli jinde na světě. Je to fičák. Tahle móda dává smysl, navíc má přímo životní příběh. Tohle není jen tak nějaká návrhářka, tohle je Dáma Vivienne Westwoodová, to znamená ztraceně hodně. Stávám se součástí legendy a uvědomuji si to.“

Zbývá osmadvacet hodin. Probírá se hlavně styling vybraných modelek, začíná vznikat celkový „look“. Řeší se, které modely se budou prezentovat ve které části přehlídky, dává se dohromady pořadí modelů. Stručně řečeno se blíží vyvrcholení. Nechybí ani zkušební líčení a účesy. Andreas na modelkách doladuje outfity.

„Takhle vyprávíme příběh,“ usmívá se zpod hustých řas a kšiltovky.⁴ „To je důvod, proč lidi zajímáme. My totiž děláme módu,

jaká bývala dřív. Vivienne je stálice. Naše modely hned poznáte, protože se nenecháváme strhávat proudem módnosti. To, co děláme, vypráví příběh o Vivienne a o jejím přístupu ke světu.“

Teplota v místnosti stoupá jako divá. Stážisti šijí.

Modelky, které zítra nastoupí na molo, přicházejí na zkoušku. Rozhlíží se kolem sebe, svlékají si modely, oblékají si modely, krátí si čas s iPhony, fotí se. Stěny se plní blýskavými fotkami modelek v různých podobách. Vlasy se zatím neřeší. Vzduch houstne drahými vůněmi a nervózním pohihňáváním. Přijíždějí poslední boty, které se předtím omylem ocitly v Londýně. Kupí se na rozlehlém schodišti. Vypadají jako kavalkáda podpatků. Šperky pro kolekci jsou ještě na bezpečném místě, ale jinak je tu všechno. Věci se vybalují, všude se hromadí závěje hedvábného papíru, potištěného nezaměnitelným logem Westwood s královským jablkem a Saturnovým prstencem. Atmosféra připomíná Štědrý den sponzorovaný Vivienne Westwoodovou.

Přehlídka si žádá asi třicet modelek, a zatím je jich vybráno čtrnáct: na nosech mají červené tečky a na tělech zase zelené. Pět je zatím v rezervě. Řada modelek se během odpoledne objeví na seznamech jiných návrhářů a přehlídek. Obvykle jsou to dívky se jmény jako Dasha nebo Iekeline, pocházejí z nejrůznějších koutů světa a nejrůznějších etnik. Spojuje je nadpozemská krása, výška a potřeba dobrého jídla. V průměru je jím devatenáct. Trochu flirtuju s Martou, ale utne nás její manažer. Vyklube se z něj její otec... O něco mladší než já. Den se překulí v podvečer, přijíždějících modelek přibývá. Pojede se celou noc. Saláty a ovoce pro holky mizí a na jejich místě se objevují máslové sušenky a čokoláda. Pressovač se nezastaví, hučí bez ustání. Přehlídka nestojí jenom na oblečení. Je to show, na níž se zásadní měrou podílejí světelné efekty, hudba, tematické účesy i líčení.

Je to speciální umění. Nemá sobě rovné.

„S Vivienne pracuju moc ráda,“ prohlašuje Val Garlandová, zastánkyně tohoto svěbytného vytříbeného umění.⁵ Právě si dopřává oddech od bílého obličejového líčidla jako z japonského divadla *kabuki*. „Je to taková kreativní dovolená.“

„Holky tu taky rády pracujou,“ přidá se manažerka modelek. „Každý se k nim chová s respektem, a navíc jsou součástí toho, co se tu odehrává. Na to se snadno zapomíná. Vivienne a Andreas

jsou v pohodě, váží si práce ostatních.⁶ Oba jsou navíc v naší branži celkem netypičtí.“

Pan a paní Pohoda a Respekt se dohadují kvůli něčemu pletenému.

„Ale, Vivienne, vypadá to hrozně,“ zlobí se Andreas.

„Ne ne,“ hádá se Vivienne. „Koukni, Andreasi, tady a tam se to zastehuje a tamhle se to zaváže. Vymyslela jsem to já. Je tu plno místa.“ Náznorně mu to ukazuje. Andreas pokrčí rameny.

„Nechte to být,“ zašeptá Vivienne stážistce. „Neukazujte mu to.“

Do finiše zbývá triadvacet hodin. Z Londýna přijíždí tiskový a marketinkový tým. Giordano Capuano, Laura McCuaigová a Victoria Archerová rozkládají svůj koutek zhruba v půlce velkolepého schodiště. Hledají zásuvky, wi-fi, do obálek vkládají pozvánky pro VIP hosty, náramky „volný vstup“. Sice je znám z londýnské centrály Vivienne Westwood Group a už vím, že kolem sebe umějí šířit typickou elegantní a výkonně laděnou atmosféru i jedinečné „aroma“ módy (ačkoli Giordano mi hodně rád dává najevo, že svět módy miluje se stejnou vášní jako ragby), ale přesto mi připadá divné, že se tísni u stolečku jako studentíci a vyšilují kvůli hromádám papírů a seznamů. Jejich parta je nezaměnitelná. Dřou víc než kdokoli, koho jsem poznal mimo medicínu, a podobně jako vystresovaní doktoři kombinují napětí se záviděníhodnou schopností protancovat celou noc, když si to jejich práce žádá. A to se opravdu čas od času stává. Dorazil už i tiskový tým z Dálného východu a z mezinárodní odnože VW Group. Zatím se drží stranou. Tchajwanská skupina dává dohromady „celebritní“ profil dálnévýchodních hvězd, které zde nemohou chybět. Patří k nim Annie Chenová a rocková hvězda Wubai, „jedna z největších v jihovýchodní Asii“. Doprovázejí je fotky *à la* Google, aby se jim dostávalo patřičné úcty.

Občas, ale ne vždycky se stane, že z přehlídky Vivienne Westwoodové vzejde dívka, která se stane „tváří“ kolekce. V roce 1993 jí byla Naomi Campbell, zčásti i proto, že při nástupu na přehlídkové molo upadla. Koncem osmdesátých let se Vivienninou takzvanou plakátovou dívkou tvídu a krinolíny stala Sara Stockbridgeová.

„Někdy to bývá první modelka, jindy ta poslední ve svatebním,“ vysvětluje mi Vivienne o něco později. „Andreas má perfektní čich na správnou volbu. Umí dokonale spárovat modelku s ideální image.

Pamatuju si, jak Naomi Campbellová jednou skončila v slzách, protože chtěla předvádět nádherné blýskavé šaty. Andreasův otec na ně dokonce vyrobil kovové květiny. Andreas ale rozhodl, že je bude předvádět Linda Evangelista a prohlásil: „Naomi, vypadala bys v nich jako Diana Rossová.“ Podle mě nikdo nemá lepší oko než on. Taky to s modelkami bezvadně umí.“ Žhavými kandidátkami na letošní tvář jsou Ajuma z Nairobi a Marta z Valencie.

„V tomhle oboru mě podporuje nejvíc ze všech,“ svěruje se Ajuma, bývalá keňská šampionka ve sprintu na 400 metrů.⁷ Kromě toho patří k mnoha „barevným holkám“ (jak sama říká), které si Vivienne a Andreas vybírají. „Pracujeme spolu v New Yorku i v Londýně a pak taky v Keni na charitativních akcích. (Vivienne podporuje dobročinnou organizaci, která v Keni vyrábí její tašky; na této akci se podílí United Nations International Trade Centre Ethical Fashion Initiative.) Kdykoli se potkáme, je to pro mě veliká událost. Když jsme rozjížděli kampaň, dostala jsem se s nimi na místa, kde jsem v životě nebyla – do těch nejdrsnějších slumů... Mají pro strach uděláno... V Paříži vždycky chci být na jejich přehlídce. Nedávno jsem porodila, ale jsem zase zpátky. Hrozně mě zajímá, jestli na to ještě mám.“ Pořadí modelek včetně první i poslední pozice zůstávají do posledního okamžiku otevřené.

Vivienne si zuje lodičky z napodobeniny krokodýlí kůže, t'apka po místnosti v ponožkách a na polonahou Silvii aranžuje jednotlivé části úpletu. Volné konce látky sváže a napne. A máme tu nařasené punčochy výrazně zdobené aplikací. Kolem zadečku a pod řadry jsou nakrabacené v klasické westwoodovské linii. Hotovo. Nádhěra. Jde se dál. Látka, jehla, živé tělo. „Vivienne je ve svém živlu,“ zašeptá mi Christopher, když kolem mě prochází. Má pravdu. Vivienne si práci náramně užívá.

Dostavují se další členové týmu: střihači, designérská skupina, další stážisti a tiskoví mluvčí. Celkem se tu nahromadí asi šedesát lidí. Zosobňují osmnáct set hodin dřiny a potu v průběhu uplynulých tří dnů, z nichž se vyklube pařížská přehlídka. Čísla rostou. Přibývají další a další vrstvy výdajů, práce a taky umění: je to jakýsi nový rukopis luxusu v akci: šedesát „tváří“, devěťadvacet modelek, čtyřicet profiků na líčení a účesy. Osm set padesát sedm jmenovitě pozvaných hostů. Dvě stě párů ručně vyrobených bot. Oblečení v hodnotě milionu liber.

Na tuhle akci padne rozpočet ve výši dvou set tisíc liber. Vivienne Westwood Group zaplatí v přímých nákladech jen sto dvacet tisíc liber, ale je třeba uspokojit i sponzory a také mezinárodní tisk. Každý, kdo jede na téhle vlně, se dožaduje stále nových updatů a fotek na blogy a pro PR týmy. Victoria a Laura svědomitě dávají informace a pro Vivienne připravují text tiskového prohlášení – vzorně ho tiskají na klávesnici a mají skoro hotovo. Odtrhnou pohled od poznámek a citací rozložených po místnosti. Nad ránem je Vivienno tiskové prohlášení hotové, dostává podobu oběžníku. Cituje v něm Shakespeara, poukazuje na renesanci, osvícenství a Fridu Kahlo. Ve zbrusu novém názvu „Všechno souvisí se vším“ se propojuje i s myšlenkami E. M. Forstera. „S názvy si hodně pohrávám,“ svěří se mi Vivienne. „V tom jsem dobrá.“ Pozvánky na „Everything is Connected“ ještě voní tiskařskou barvou. Nacházejí své místo v obálkách, Kiko ve svém koutku jim tam pomáhá. Skví se na nich logo kolekce, které osobně stvořila Vivienne: dva hadi požírající si navzájem ocasy coby starověký symbol agresivní symbiózy, která má vyjadřovat ekonomiku pohlcující planetu. „To je hlavní poselství revoluce, která bojuje za životní prostředí, a také poselství mého života: všechno, na co myslíme a co říkáme či děláme, může přinést něco nového,“ vysvětluje.⁸ Všechno souvisí se vším.

Ozve se pobídka, abychom si poslechli hudbu, která bude přehlídku doprovázet. Skladatel Dominik Emrich zvolil pestrou škálu od pochodů barokního dvora po anglický madrigal a lidové krétské písně.

Nechybí ani úryvek Alfreda Schnittkeho a filmová hudba Camilla Saint-Saëns s důraznými rázy dunivého i tanečního ladění: „Je to jako *bum* – blíží se konec světa – *požor!*“ trylkuje Andreas a rozdává energické úsměvy na všechny strany. Náramně si to užívá: buď se mu z módy tvoří v krvi endorfiny, nebo se rozhodl, že bude proti nedostatku spánku bojovat smíchem. Vivienne vypadá spíš zamyšleně. Má co dělat, aby rozuměla, co kdo říká, protože kolem ní vládne neutuchající hluk. „Nic neslyším,“ stěžuje si. Myslí tím Dominicovu zákulisní mantru „*the Oracles of Mother Earth... the trail of blood*“. Proroctvím Matky Země je krvavá stopa... Určitě by si ji užila, kdyby ji slyšela. Rozhovor mezi Andreasem a Vivienne se točí od bot přes kabelky a účesy po bezradnost, jak to všech-